

Stanovisko SocioFóra k využívaniu štrukturálnych fondov pre rozvoj sociálnej infraštruktúry

Účastníci výročnej konferencie konštatujú, že stále trvajú **vážne nedostatky v príprave Regionálneho operačného programu**, na ktoré upozorňovali už v júni 2006. Bez odstránenia týchto nedostatkov nie je možné naplniť cieľ programu, ktorým je dostupnosť a kvalita verejných služieb pre obyvateľov. Výhrady možno zhrnúť nasledovne:

1. Nemožno dosiahnuť vytýčený zámer, pokiaľ vláda Slovenskej republiky neprijme **Národný program reformy sociálnych služieb**, ktorý by jednoznačne definoval ciele a postupy modernizácie služieb. 17 rokov po zmene režimu stále prevládajú služby poskytované vo veľkokapacitných zariadeniach zdedených zo socializmu, ktoré sú hlavnou brzdou sociálneho začleňovania ich klientov. **Reforma (transformácia) systému sociálnych služieb zameraná na deinštitucionalizáciu služieb a podporu služieb poskytovaných v prirodzenom prostredí občanov by mali byť hlavnými cieľmi intervencie fondov, definovanými na národnej úrovni.** Na regionálnej úrovni by tieto procesy mali byť koordinované takým spôsobom, aby sa sociálne služby stali dostupnými a kvalitnými pre všetkých, ktorí ich potrebujú.
2. Je nevyhnutne potrebné **zamedziť konfliktu záujmov** v procese implementácie Regionálneho operačného programu. Regionálna samospráva by mala rozhodovať o podpore miestnej sociálnej infraštruktúry, ale nie vlastných zariadení. O podpore projektov, ktoré povedú k zmenšovaniu medziregionálnych rozdielov sa musí rozhodovať na národnej úrovni v súlade s Národným programom reformy sociálnych služieb.
3. Nemožno dosiahnuť cieľ „dostupnosti služieb“ pre obyvateľov, ak sa v tomto programe akceptuje globálna stratégia podpory pre tzv. póly rastu. Podpora pólův rastu vyžaduje koncentráciu príspevkov do určitých, dopredu definovaných sídel, zatiaľčo zvýšenie dostupnosti služieb vyžaduje zaplňovať biele miesta v sieti služieb, čiže budovať služby tam, kde nie sú. Osobitne sa táto výhrada vzťahuje na nedostatkovú sociálnu infraštruktúru, pretože **sociálne služby musia ísť za svojimi klientami** – znevýhodnenými sociálnymi skupinami, ktoré sa často nachádzajú ďaleko od pólův rastu.
4. Nemožno dosiahnuť cieľ „zvýšiť kvalitu služieb“, ak nie sú definované žiadne kritériá kvality, podľa ktorých sa budú hodnotiť predložené projekty. Jedným z takýchto kritérií by malo byť zníženie kapacity rezidenčných zariadení pre seniorov a osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (na menej ako 40 miest), budovanie nových nízkokapacitných zariadení v priamej väzbe na utlmovanie činnosti veľkokapacitných nevyhovujúcich ústavných zariadení a nahradenie detských domovov krátkodobou krízovou intervenciou v kombinácii s rodinnou starostlivosťou .

Sme presvedčení, že napriek tomu, že sociálne služby boli decentralizované na samosprávu, má minister výstavby a regionálneho rozvoja a najmä ministerka práce, sociálnych vecí

a rodiny, najvyššiu zodpovednosť za využitie fondu regionálneho rozvoja na modernizáciu systému sociálnych služieb na Slovensku. Vyzývame ich, aby bol urýchlene spracovaný **Národný program reformy sociálnych služieb** a aby sa od neho odvodila sústava kritérií, ktoré zabezpečia výber a podporu najlepších projektov.

Neziskové organizácie pôsobiace v oblasti sociálnej pomoci očakávajú, že bude dodržaný princíp partnerstva a budú účastníkmi tvorby a monitorovania týchto procesov.

V mene účastníkov výročnej konferencie nezávislej platformy SocioFórum, konanej v dňoch 29. – 30. mája 2007 v Bratislave

výbor SocioFóra:

Filipová Mária, Agentúra podporovaného zamestnávania, n.o. Banská Bystrica
Havelková Marcela, Geriatrické aktivačné centrum Betánia n.o. Bratislava
Holúbková Soňa, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, pobočka Žilina
Krupa Slavomír, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci Bratislava
Matej Vladislav, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Bratislava
Miklášová Alica, DD a DSS Klas, n.o., Vrbové
Pongráč Ivan, Centrum Hviezdička Mojtín
Reptová Oľga, OMAPO Dunajská Lužná
Semaňáková Terézia, ZPMP v Kežmarku
Šmehilová Anna ml., EFFETA Nitra
Varcholová Judita, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, Košice
Woleková Helena, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Bratislava
Záhorcová Viera, Slovenská únia agentúr podporovaného zamestnávania, Bratislava